mára, akiknek 1896 előtt a mai Magyarország területén anyakönyvezték felmenőit, rokonait, nélkülözhetetlen és nagy segítséget nyújt a használata.

A kutatás a Magyar Országos Levéltár Bécsi kapu téri épületében lévő központi kutatóban (I., Bécsi kapu tér 2-4. I. emelet) lehetséges. Nyitvatartás: hétfő-szerda, péntek: 8.30-16.00, csütörtök: 8.30-19.30. A mikrofilmtári anyag az épület IV. emeletén, ugyanebben a nyitvatartási időben kutatható. A levéltárban bárki, aki 18. évét betöltötte, ingyenesen kutathat. Erre a célra személyi igazolványa, külföldi állampolgár esetében útlevele alapján kiállított látogatójegyet kap a kutató. A kutatótermekben az ott dolgozó levéltárosok nyújtanak tájékoztatást a kutatóknak, akik saját költségükre másolatokat is készíttethetnek a levéltárban őrzött iratokról. A kutatást a levéltárban gazdag tudományos szakkönyvtár is segíti.

Az egyes családok történetére vonatkozó adatok legfőbb lelőhelye annak a helyi önkormányzatnak a levéltára, ahol a család élt. 20. századi forrásokat is bőségesen tartalmaz a Budapesten és környékén élő családokról a Pest Megyei Levéltár (Budapest, V. ker., Semmelweis u. 6.) és Budapest Főváros Levéltára (Budapest, V. ker., Városház u. 9-11.). Lakásnyilvántartás, iskolák iratanyaga, a régebben élt családtagok munkaadóinak iratai, vagyoni viszonyokra vonatkozó iratok találhatók meg ezekben a levéltárakban.

A régi iratok, dokumentumok forgatása sok időt és bizonyos tájékozottságot igényel, például a 18. században sok irat latinul íródott, némely időszakokban pedig német volt a hivatalos nyelv. Ennek ellenére tapasztaljuk, hogy számos "amatőr" kutató dolgozik a levéltárakban. Sokan állítják, hogy a családkutatást "csak elkezdeni lehet, befejezni nem", mert bármilyen apró adat kerül elő, mind a múlt és ezzel együtt saját magunk megismerését segíti.

<><><><><><><><><><><><>

Juhos-Kiss János
költő és tanár összefoglalója a klub kirándulásáról

Látogatás a bécsi mechitarista kolostorba

A Fővárosi Örmény Klub szervezésében 1997. márc. 23-án, 49-en - busszal - meglátogattuk a mechitarista kolostort Bécsben a Mechitaristen Gasse 4-ben. A buszon odafelé menet dr. Sasvári tanár úr előkészítő előadást tartott a mechitaristákról, majd megnéztük videón az "Örménymagyarok" c. TV filmet.
A szerzetesek csak délután 3 órakor tudtak fogadni minket, addig szabad program volt.
Egyesek megtekintették a császári rezidenciát, mások a Művészeti Múzeumot (Kunsthistorische Muzeum), vagy egyszerűen sétálgathattak a bécsiekkel a tavaszi napsü-

tésben. Voltak akik elsétáltak a templomhoz, ahol - Virágvasárnap lévén az ünnepi mise után egy szakállas szerzetes mindenkinek adott egy tálkából megszentelt barkát. 15 órakor találkoztunk az örmény mechitarista kolostor előtt, s hozzánk csatlakozott néhány - pillanatnyilag Bécsben tartózkodó magyarörmény is. Így 54-en, igen szép számmal jelentünk meg, megismerni a mechitarista központot, ami kis problémát okozott a székek és vendéglátó poharak tekintetében. Ugyanis először is nagy szeretettel és figyelemmel fogadtak a kolostor ebédlőjében. Az alacsony, de nagy tudású örmény szerzetes, pohárköszöntőt mondott a budapesti örmények tiszteletére s mindannyian koccintottunk egy-egy pohár finom gyógynövénylikőrrel. Ízlelgetve megtudtuk, hogy ez a ház ismert specialitása, a Mechitharine gyógynövénylikőr, amit a kolostorban gyártanak s nagy népszerűségnek örvend. Közel 40 féle gyógynövényből készül.
A kolostor hatásos épületét 1837-ben az ismert építész Josepf Kornhánsel emelte, azután az örmények fejlesztették tovább.
A kolostorban körbejárva megtekintettük a sekrestyét (régi miseruhákat mutatott meg, tapinthattuk a régi hímzéseket), a templomot, a múzeumot, a könyvtárat és a nyomdát. A csodálatos templomba érkezve a kisérő szerzetes kérésére a magyar csoport elénekelte a magyar himnuszt, amely igazán megható jelenet volt. A könyvtár és a Múzeum 2600 értékes örmény kéziratot őriz. A legrégibb a IX. századból származik. Körülbelül 120 ezer kötet örmény nyelven, további 10.000 az örmény történelemről szól, az örmény nyelvről és fejlődéséről. Ez a gyűjtemény a világon a leghíresebb. A mechitarista könyvtárban található a legnagyobb és legrégibb örmény folyóirat gyűjtemény : összesen 170.000 kötetet őriznek. Az egyik honfitársunk megkérdezte, hogy van-e olyan ősnyomtatványuk, mely a korabeli magyarokkal kapcsolatos ? Van, de most nem tudják megmutatni, mert ahhoz a főapát engedélye és személyes jelenléte szükséges - szólt a válasz.
De a legnagyobb meglepetésemre a nyomda felé menet egy férfi a csoportból érdeklődött, hogy itt mit nyomnak? Pénzt is. Például a magyaroknak! Majd megmutatja. Aztán tényleg volt alkalmunk csodálkozni a Kossuth Apánk által itt nyomtatott papír pénzeken.
A nyomdában 1811-től napjainkig nagyon sok örmény és más nyelvű könyvet nyomtattak. Az örmény és latin betűkaraktereken kívül nyomtattak és nyomtatnak itt görög, zsidó, cirill, arab és finn betűkkel is könyveket.
Jelenleg mechitarista iskolák vannak Istambulban, Beirutban, Los Angelesben, egy nyári iskola az amerikai Kelet Falmout-ban. Ezekben az iskolákban több mint kétezer diák tanul. A nevelési feladatok mellett lelki gondozást is végeznek az örménykatolikusok Budapesten - magyarázta - Bostonban és Los Angelesben. A mechitaristák fontos kulturális szerepet töltenek be. Egy emelet telis tele volt örmény és más közelkeleti szőnyegekkel. A kereszt, az örmény írás és a figurális ábrázolásos szőtt szőnyegek jellemzők az örmény eredetre, a nagy iszlám és perzsa tengerben. Az egyik hímzésen a "kálvinista Debrecen címerének mását" fedeztem fel: az áldozati bárány, Jézus Krisztus, a jobb első lábával lobogót tart. A múzeum az egyházi kegytárgyakon

kívül gazdag képtárral, éremgyűjteménnyel, népművészeti, iparművészeti gyűjteménnyel rendelkezik és nagyon érdekes volt a különböző vidékek örmény népviseletének bemutatása.
A két és félórás látogatás igazán csak arra volt elegendő, hogy ízelítőt kapjunk a gyűjtemény nagyságáról és felkeltse az érdeklődést a kutatásokhoz.
Hazafele utazva a buszon, a videón erdélyi, köztük örmény városokat is nézhettünk, Orbán Balázs nyomában.

<><><><><><><><><><><>

Erdélyi örmény gyökerek - látogatás őseink földjén.

A Fővárosi Örmény Klub körutazást szervez a Providentia Alapítvány (Kolozsvár) közreműködésével Erdély örménylakta településeire és találkozókat szervez az ottélő örmény identitású közösségekkel, különös tekintettel a régi családi kapcsolatokra. A látogatás átfogó képet kíván adni az erdélyi örmény településekről és megalapozni kívánja a további kapcsolatok kiépítését, valamint a családfakutatás élő programját.
A jövőben tervezünk további specifikus túrákat is, amikor kisebb körben célirányosabb kutatási munkára is lehetőség nyílik.

Időtartam: 5 nap
Időpont: 1997. augusztus 14-től (csütörtök reggel) augusztus 18-ig (hétfő este)
Útvonalhossz: kb. 1800 km (Budapesttől- Budapestig)
Indulás és érkezés: a Déli pályaudvar indulási oldal parkírozója.
Ellátás: félpanziós (reggeli és estebéd)
Szükséges felszerelés: nyári túraruházat, dzseki, túracipő, fürdőruha, elemlámpa
Vezetés: A csoportot képzett erdélyi szakvezetők kísérik a társasutazás kezdetétől annak végéig. Vezető: dr. Szarka György, aki januári klubdélutánon már elméletben végigkalauzolt bennünket vetítettképes előadásán.
Pénzváltás: Az autóbuszon folyamatosan lehet valutát vagy forintot lejre váltani. Az utazás végén a megmaradt lejeket az utaskísérő visszaváltja forintra.

RÉSZLETES PROGRAM:

1. nap: Indulás 6 órakor, Bp.- Ártánd - Nagyvárad - Királyhágó- Kolozsvár (városnézés, Házsongárdi temető, kb. 18 órakor találkozás az ARMÉNIA szerkesztőséggel)
Estebéd: Magyarfenesen, Csáni Éva kisvendéglőjében.
Szállás: Tordaszentlászlón, faluturista gazdaságokban (2-3 ágyas fürdőszobás lakások)
2. nap: Reggeli a szállásadóknál, majd Szamosújvár (találkozó kb. 11. órakor az örmény kolónia tagjaival) - Pusztakamarás - Szászrégen - Szováta (fakultatív programként fürdés a Medve tóban) - Korond - Bucsin tető (átkelés a Görgényi havasokon) - Gyergyószentmiklós (kb. 18 órakor találkozó a helyi örménységgel) - Gyilkos tó.